

Klimarådsmøde 3

Bogense Plast, Fynsvej 14, 5400 Bogense
Opsamling, konklusioner og næste skridt

**nordfyns
kommune**

Indhold

Tak for deltagelse	3
Velkomst og oplæg	4
Velkomst v/Anders Thingholm, fmd. for Teknik- og Miljøudvalget og for Klimarådet	4
Orientering ang. klimarådets fokuspunkter Energi/Forsyning, Transport, Affald og Kommunikation/dialog	
v/ Klimakoordinator Lene Høxbro Larsen	4
Oplæg vedr. grøn omstilling med særligt fokus på CO2 reduktion og varmekilder	
v/Dir. Per Grunddal Jørgensen, Værtsvirksomhed Bogense Plast	5
Oplæg vedr. udarbejdelse af klimaregnskaber på landbrug	
v/ Lars Iversen, L&F Centrovic og Lise-Lotte Kragh, Nordfyns Kommune.....	6
Oplæg ang. hvad er erhvervslivets udfordringer ift. grøn omstilling. Hvad gøres for at booste erhvervets grønne udvikling?	
v/ Per Olesen, Nordfyns Erhverv og Turisme, NEET	7
Diskussion: Klimarådets medlemmers input til hvor kommunen kan gøre mere for at booste den grønne udvikling inden for erhverv og landbrug?	7
Oplæg: Børn/Unge og klima i kommunen: På baggrund af undersøgelse får vi gymnasieelevers syn på undervisningen ift. klima og bæredygtighed. Hvad anbefaler de unge?	
v/ Camilla Nielsen og Mia Jeppesen fra Nordfyns Gymnasium	8
Diskussion: Hvordan kan vi over tid engagere børn og unge bedre i klima og energiudfordringerne?	9
Opsamling	10
Bilag 1 – Dagsorden til klimarådsmøde 3	11
Bilag 2 – Links til præsentationer	12
Bilag 3 – Klimateamet	13
Bilag 4 – Medlemmer af klimarådet	14

Tak for deltagelse

Vi siger tak for jeres deltagelse på vores tredje klimarådsmøde, mandag den 24. april 2023. Og mange tak til Per Grunddal Jørgensen og Bogense Plast for deres gæstfrihed og fine forhold.

Efter en lille velkomst fik vi en kort opsamling på formålet for klimarådets arbejde og fokuspunkter. Fokusemner for dette Klimarådsmøde er:

- Erhverv
- Landbrug
- Børn og Unge inddragelse

Emnerne var udvalgt på baggrund af input fra bla. det andet klimarådsmøde. Klimakoordinator Lene Høxbro gav derefter en orientering om de temaer, der ikke var i direkte fokus på dagen:

- Energi, Forsyning, Varme,
- Transport
- Affald
- Kommunikation og dialog

Desuden fik alle en sprit ny trykt udgave af Nordfyns Green Steps - DK2020 planen. Her kan man læse om alle målene og indsatserne for vores kommune.

Til dette klimarådsmøde nr. 3 var arbejdsformen oplæg og diskussioner både ved bordene og i plenum. Oplæggene om Erhverv og Landbrug kom fra Per Grunddal Jørgensen - Bogense Plast, Lars Iversen - Landmand / L&F Centrovic, Lise-Lotte Krogh - Nordfyns Kommune samt Per Olesen - NEET.

Sidst men ikke mindst var der oplæg fra Camilla Nielsen og Mia Jeppesen fra Nordfyns Gymnasium og slutteligt var der rundvisning på Bogense Plast. Tak til alle.

Vi mærkede også denne gang, at dialog og kommunikation er højt ønsket og fortsat bør prioriteres, men også at data er vigtigt. Partnerskaber skal søges og det er større skalerbare løsninger, der skal arbejdes for.

Tak for det.

Med venlig hilsen

Anders Thingholm

Formand f. Klimarådet

Brian Lebæk

Næstformand f. Klimarådet

Velkomst og oplæg

Velkomst v/Anders Thingholm, fmd. for Teknik- og Miljøudvalget og for Klimarådet

”Vi er glade for at kunne samle jer alle her i fine rammer hos Bogense Plast og det er med glæde, at vi kan mærke at klimadagsordnen bliver tydeligere flere og flere steder. Det generelle klimafokus øges og det er positivt!”

En letlæselig udgave af vore klimaplan er nu klar og kan tages med hjem i dag og downloades fra vores hjemmeside snarest.

Det er glædeligt at vi har de unge medlemmer af Klimarådet med i dag fra Nordfyns Gymnasium og vi ser frem til jeres indspark til os gamle.

Orientering ang. klimarådets fokuspunkter Energi/Forsyning, Transport, Affald og Kommunikation/dialog v/ Klimakoordinator Lene Høxbro Larsen

Kommunikation og dialog

- Hjemmeside meget snart klar
- Let læselig klimaplan for Nordfyn
- Samarbejde med Landdistriktsrådet for at finde gode veje til borgerinddragelse.

Energi

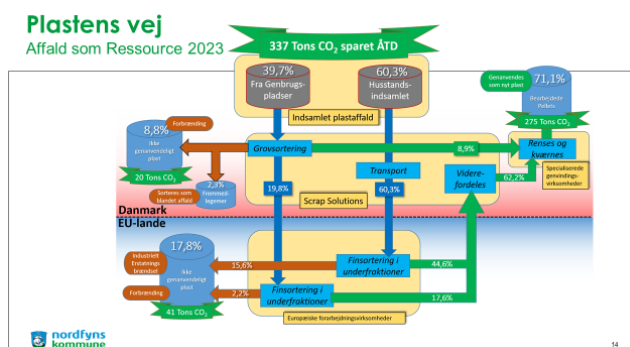
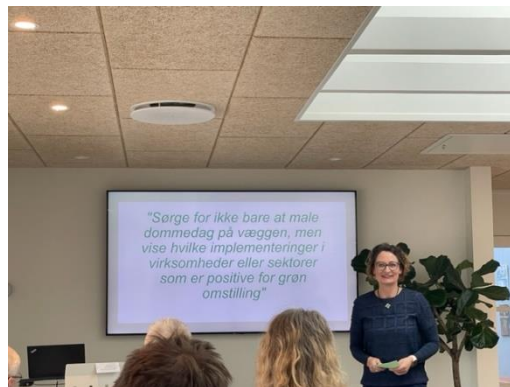
- Varmeplan 1.0 er gennemført – mangler nu ”bare” borgernes tilmeldinger til fjernvarme og selve udførelsen.
- Varmeplan 2.0 er i støbeskeen. Alle implicerede parter er blevet inddraget og muligheder afsøges. Dernæst vil analyser foretages og fremtidens energipark for Nordfyn vil komme skridt nærmere.

Transport

Kommunens 95 køretøjer udleder ca. 191 tons CO₂ i 2022. Der er allerede sket en stor reduktion i CO₂ udledningen siden 2017, men der er stadig langt igen. Der arbejdes med alt fra tracking af kørsel til udskiftning til el-biler og udvidelse af nettet af ladestandere.

Affald

- Den nye affaldsordning er godt i gang
- Øget samarbejde med erhvervet og affald
- Højt niveau på kommunikation og opmærksomhed ang. vores alle sammens affald
- Vil gerne arbejde mere med at få børn og unge inddraget
- Plastindsamlingen går over alle forventninger og der er år til dato sparet 337 tons CO₂
- Plastens vej: Året til dato er der sparet 337 tons CO₂ via Plastindsamling. 71,1 % genanvendes indenfor Danmark af specialiserede virksomheder.

Oplæg vedr. grøn omstilling med særligt fokus på CO₂ reduktion og varmekilder v/Dir. Per Grunddal Jørgensen, Værtsvirksomhed Bogense Plast

Selvom man ikke er i nærheden af at have en størrelse som "stor virksomhed", hvor der stilles krav om udarbejdelse af klimaregnskab, gør Bogense Plast det alligevel. Det kommer nemlig som krav fra virksomhedens store kunder.

Hos Bogense Plast er det især scope 3, der belaster dvs. man alene på indkøb belaster med 14.750 tons CO₂ mod eksempelvis energiforbruget, der samlet set for scope 1, 2 og 3 belaster med 722 tons CO₂.

For mange af de plast-typer man arbejder med hos Bogense Plast, er det meget svært at genanvende, og derfor går det ofte til forbrænding, hvor det så giver varme i radiatorerne.

At Bogense Plast arbejder med bæredygtighed, og den synlighed det giver, bliver der taget meget positivt imod hos kunderne.

Oplæg vedr. udarbejdelse af klimaregnskaber på landbrug v/ Lars Iversen, L&F Centrovic og Lise-Lotte Kragh, Nordfyns Kommune

Det giver god mening med klimaregnskaber, og Lars Iversen er glad for det overblik, det giver. Fra sommeren 2023 kan mælkeproducenter opnå klimatillæg, hvis de opfylder visse krav.

Klimaregnskabet giver overblik - ikke mindst over de muligheder, der er for at gøre en indsats.

Således har han installeret en meget energieffektiv køletank, og de har fået overblik over potentialet i montering af solceller på tagene.

Der arbejdes med "Bovaer" som er tilsætning til foder, hvilket giver 10 til 30% reduktion i udledningen af metan.

Danmark og New Zealand er længst fremme med indføring af CO2-afgift, men CO2-afgiften kan komme til at gøre ondt, da de danske afgifter tyder på at blive meget høje.

For Lars Iversen vil afgiften i Danmark være ca. 3,3 mil. dkk om året, hvor den i New Zealand til sammenligning ville blive 87.000 dkk årligt.

Lise-Lotte Kragh fortalte om et fælleskommunalt projekt, hvor 18 klimaregnskaber er udarbejdet i 3 fynske kommuner, hvoraf de 3 i Nordfyns Kommune. Man søger at få tiltaget bredt ud og der indkaldes til fællesmøde for landmænd i Nordfyns Kommune, hvor man vil vise hvad man kan få ud af at lave klimaregnskab på sin bedrift.

Hvem er L&F Centrovic

**Politisk forening for fynsk landbrug
ca. 1000 medlemmer
Del af Landbrug og Fødevarer
Medejer af Velas (25%)**

**Topprioriteter
Klima, Biodiversitet, Grøn omstilling, Vandmiljø**

Oplæg ang. hvad er erhvervslivets udfordringer iff. grøn omstilling. Hvad gøres for at booste erhvervets grønne udvikling? v/ Per Olesen, Nordfyns Erhverv og Turisme, NEET

Vi har mange turister i NFK og mere end 99% kommer i bil. Derfor er det et område, hvor der er potentiale for at reducere CO2 og der skal findes løsninger. Synlig aktiv klimaindsats tiltrækker nye turister, borgere/huskøbere.

NEET besøger 200 virksomheder p.a. og har et godt indblik i, hvad der fylder – og det er mere økonomi end den grønne udvikling i sig selv hos mange mindre virksomheder. Så der er brug for at booste den grønne udvikling og i det arbejde er uddannelse vigtig. Pga. efterspørgslen er en kollega i gang med en MBA/ESG uddannelse for at kunne servicere virksomhederne.

... og for at få mere power – kloge penge.

Understøtte virksomhedernes bæredygtige udvikling – et tiltrækningsparameter

Fremtiden eller måske endda nutidens medarbejdere/turister/borgere tiltrækkes af bæredygtighed og "det grønne", denne udvikling skal accelereres og i øvrigt også massivt fortælles. Vi skal være den kommune, der bedst understøtter denne udvikling. Det skal være naturligt og attraktivt for virksomheder i Nordfyns Kommune at udvikle sig bæredygtigt – Nordfyns Kommune/NEET skal proaktivt skubbe virksomhederne i en mere bæredygtig retning. Dette understøtter også Nordfyns Kommunes målsætning om at Nordfyn som geografisk område skal reducere CO₂-udledningen med minimum 70 % inden 2030.

Den massive regionsudvikling skal drønne (moral) på Nordfyn

Diskussion: Klimarådets medlemmers input til hvor kommunen kan gøre mere for at booste den grønne udvikling inden for erhverv og landbrug?

Kan kommunen gøre mere for at lægge områder ud til solceller og vindmøller, så det bliver lettere for de forskellige interessenter? Planlægning af muligheden for at lave VE efterspørges og der er ønske om at se solceller integreret i naturen. Inkl. shelters, stisystemer etc.

Hvordan kan kommunen gøre det lettere for både erhverv og landbrug, der gerne vil have sol eller vind på egen grund og tage.

Det forventes, at der kommer statslige puljer, der kan søges og skabe bedre løsninger. Kunne man forestille sig investeringsfællesskaber, hvor flere parter af samfundet bidrager? Måske kunne man arbejde med at oprette en "Nordfyns klimafond"? Med Kommunen som fødselshjælper.

Hvordan håndterer vi borgermodstand mod solcelleparker og vindmøller? Borgere skal inddrages – gerne økonomisk også via ejer fællesskaber, andelsselskaber, lokale energifællesskaber eller lignende.

Energifællesskaber kunne være en vej at gå og der blev givet flere eksempler på hvordan man har løst det i andre kommuner. Der henvises til Lemvig eksemplet, hvor borgere skal have 50% af gevinsten for at der kan etableres solcelleanlæg. Eller Varde hvor folk får kontant kompensation for eventuel nedsættelse af ejendomsverdi ved vindmøller.

Hvordan ser man på landbruget? Måske kan mere information give et mere korrekt billede, så det hele ikke ser helt så sort ud. Der opfordres til at man går sammen om klimaregnskaber - både hos mindre landmænd og i mindre erhverv.

Hvordan bruger vi vores areal? Man skal sørge for prioriteret skovrejsning – men det skal være de rigtige steder.

Eksempelvis ved Odense Fjord, hvor man måske kan plante skov?

Hvor er det i det hele taget rigtigt at etablere mere skov, og hvor giver det ikke så meget mening.

Et forslag var hamp- eller hørproduktion til tøj. Evt. ved fjorden eller andre steder i stedet for skov.

Der er brug for samarbejder.

Det blev pointeret at det er vigtigt at løsninger bliver "store" - der skal tænkes i løsninger som kan skaleres op, eller rulles ud i flere områder.

Partnerskaber, Kommunikation og data, data, data. Det er vigtigt at kende basis, når der igangsættes initiativer. Data og målsætninger er vigtigt.

Oplæg: Børn/Unge og klima i kommunen: På baggrund af undersøgelse får vi gymnasieelevers syn på undervisningen ift. klima og bæredygtighed. Hvad anbefaler de unge?

v/ Camilla Nielsen og Mia Jeppesen fra Nordfyns Gymnasium

Undersøgelsen omhandler mest undervisning i klima i grundskolen.

Erfaringen viser, at man skal starte tidligt – gerne i indskolingen måske, for at få størst effekt. Det drejer sig om "grøn dannelse". Camilla og Mia har selv haft lidt klima-undervisning i grundskolen.

En undersøgelse på Nordfyns Gymnasium blev kun besvaret af 68 unge. Men ud fra de, der svarede synes de, at klima fylder meget lidt i undervisningen.

Der er kommet mange forslag til, hvor undervisningen kan gøres mere interessant - Ikke mindst ved mere praktik og projektarbejde.

Den Grønne Rygrad – en indsats, der styrker den grønne undervisning og dannelse af fremtidens generationer. <https://dengronnergrad.dk/>

Diskussion; Hvordan kan vi over tid engagere børn og unge bedre i klima og energifordringerne?

Der efterlyses mere praksisrettet undervisning. Kan NEET og virksomhederne være mere proaktive her? Den Grønne Rygrad er i gang med dialog med virksomheder og NEET for at få etableret mulige undervisningstilbud.

Bogense Plast har ofte haft skoleklasser på besøg, men har oplevet et fald i efterspørgslen. Og også fra landbrugets side, der aldrig har sagt nej hvis nogle har spurgt om besøg, her har man oplevet at de ikke kontaktes så ofte længere. Det kræves nok en øget orkestrering af ud-af-huset-undervisningstilbudene.

Nordfyns gymnasium undersøger mulighederne for at være med i tværgående klimaorganisationer.

Vigtigt at få de gode klimavaner indarbejdet i børnenes hverdag hurtigst muligt.

"Sørge for ikke bare at male dommedag på væggen, men vise hvilke implementeringer i virksomheder eller sektorer som er positive for grøn omstilling"

Opsamling

Formand Anders Tingholm samler op på dagen, og sætter fokus på at han er glad for den store tilslutning og gode drøftelser.

Det noteres at de store erhvervsvirksomheder kræver tal og klimaregnskaber fra deres leverandører og det gør at f.eks. Bogense Plast og lignende virksomheder er gået i gang med klimaregnskaber. Det vil skabe efterspørgsel på tal og klimaregnskaber hos deres leverandører og derved bevæger efterspørgslen efter klimaregnskaber sig ned i fødekæden af erhvervsvirksomheder, og vil ramme mindre lokale virksomheder også. Her skal NEET støtte op.

Han er glad for den tydelige tilkendegivelser fra landbruget om at man også her er i gang med klimaregnskaber og er i gang med at gøre noget for CO2 reduktion.

Anders Tingholm vil gerne holde tæt kontakt med de unge, og sætter meget stor pris på Mia og Camillas engagement og indlæg.

Som væsentlige punkter er der noteret de gennemgående tanker om og ønsker om partnerskaber for øget samarbejde og synergieffekter samt fondstanker for tilførsel af mere kapital til den grønne udvikling.

Bilag 1 – Dagsorden til klimarådsmøde 3

Den 24. april 2023 hos Bogense Plast, Fynsvej 14, 5400 Bogense

13.00	Frokost v/ Mad med Sjæl
13.30	Velkomst v/ Formand for Teknik- og Miljøudvalget Anders Thingholm
13.40	Orientering om Fokuspunkter ved Klimakoordinator Lene Høxbro Larsen
14.00	Oplæg v/ Direktør Per Jørgensen, Bogense Plast
14.15	Oplæg ved Næstformand Lars Iversen, Velas samt Landbrug & Miljø sagsbehandler Lise-Lotte Kragh
14.30	Oplæg v/ Direktør Per Olesen, NEET
14.45	Diskussion; Giv dit indspark til kommunen ang. erhverv og landbrug
15:00	Kaffe
15.10	Oplæg om børn/unge og klima i kommunen: v/ Camilla Nielsen & Mia Jeppesen, Elever på Nordfyns Gymnasium
15.20	Diskussion; Giv dit indspark til kommunen om hvordan børn og unge kan engageres i klima udfordringerne?
15.45	Opsamling på dagen og næste skridt v/ Formand for Teknik- og Miljøudvalget Anders Tingholm
16:00	Tak for i dag og mulighed for frivillig rundvisning på virksomheden.

Bilag 2 – Links til præsentationer

Samlet præsentation for alle indlæg.

Link

Bilag 3 – Klimateamet

Del af Teknik, Erhverv og Kultur

Otterup Rådhus
Rådhuspladsen 2
5450 Otterup

Lene Høxbro Larsen

Programleder for DK2020, Green Steps Klimaplan for Nordfyns Kommune

Klimakoordinator, Cand. Negot

Mobil.: 2144 6561

Mail: lelars@nordfynskommune.dk

* Mest fokus på Programledelse for DK2020, Kommunen som virksomhed, Indkøb, Affald, Klimatilpasning, Landbrug mv.

Flemming Sæderup Rytter

Medarbejder i Klimateam

Projektleder, Energiingeniør

Mobil: 5130 1637

Mail: frytte@nordfynskommune.dk

*Mest fokus på Energi, varmforsyning, byggeri mv.

Niels Peter Nielsen

Medarbejder i Klimateam

Kommunikations projektleder, Cand. Mag.

Mobil: 21459309

Mail: nielni@nordfynskommune.dk

*Mest fokus på Kommunikation, Hjemmeside, sociale medier og borgerinddragelse samt transport

Bilag 4 – Medlemmer af klimarådet

Formand: Anders Thingholm, Formand for Teknik- og Miljøudvalget (K), anthi@nordfynskommune.dk
Næstformand: Brian Lebæk, Næstformand Teknik- og Miljøudvalget (A), brian@nordfynskommune.dk
Pernille Weiss, Medlem af Europa Parlamentet, pernille.weiss@europarl.europa.eu
Morten Andersen, Borgmester (V), man@nordfynskommune.dk
Ole Tastrup Hansen, Medlem af Teknik- og Miljøudvalget (V), oth@nordfynskommune.dk
Palle Yndgaard, Medlem af Teknik- og Miljøudvalget (V), payn@nordfynskommune.dk
Bo Jacobsen, Medlem af Teknik- og Miljøudvalget (B), bjakob@nordfynskommune.dk
Dorte Schmidt, Medlem af Teknik- og Miljøudvalget (A), dsb@nordfynskommune.dk
Nicolaj Vang, Medlem af Teknik- og Miljøudvalget (Æ), mvangv@nordfynskommune.dk
Per Olesen, Direktør for Nordfyns Erhverv, Event og Turisme (NEET), po@neet.dk
Kaj Hovhave, Formand for Landdistriktsrådet, kaj.hovhave@hotmail.com
John Arnshof, Næstformand i Landdistriktsrådet, johnarnshof@gmail.com
Henrik Wenzel, Professor, SDU Livscykluscenter, henrik.wenzel@igt.sdu.dk
Tim Visti, redaktionschef Fyens Stiftstidende, tiv@fyens.dk
Henrik Fagerberg, Direktør for Scandrums A/S, henrik@scandrums.dk
Kent Nicolaisen, Direktør for LKN Byg & Anlæg, kent@lkn.as
Rasmus Bach Mandø, Direktør for Fynbus, rba@fynbus.dk
Hans Okholm Vejrup, Direktør for HCA Airport, hov@hca-airport.dk
Mads Leth, Direktør for Vandcenter Syd, mal@vandcenter.dk
Ole Hvelplund, Direktør for Nature Energy, oh@natureenergy.dk
Peter Lind, Forsyningschef i Bogense Forsyningsselskab, post@bogense-forsyningsselskab.dk
Lars Iversen, Næstformand i Centrovic, lars@iversen-landbrug.dk
Leo Jensen, Formand for Danmarks Naturfredningsforening, Nordfyn, leo@leonidaskomm.dk
Mia T. Jeppesen, Nordfyns Gymnasium, mthersjeppesen@gmail.com
Camilla Broe Nielsen, Elev, Nordfyns Gymnasium, cami929t@gmail.com
Morten V. Pedersen, Kommunaldirektør,.mvp@nordfynskommune.dk
Henrik G. Boesen, Direktør for Teknik, Erhverv og kultur, hbo@nordfynskommune.dk
Lene Høxbro Larsen, Klimakoordinator Nordfyns kommune, lelars@nordfynskommune.dk

